

Henseende til Krigsspørelse, saaledes at vi, naar vi ville indrette Landet til Forsvar, ere nødsagede til at indrette os paa at slaas baade Østen og Vesten for Store Belt. Med Hensyn til Krigstjenesten Østen for Store Belt, som kun indbefatter Sjælland med Smaaøerne, kan der jo fornuftigvis ikke være nogen Tvivl om, at ethvert Angreb, som rettes derimod, vil blive rettet mod Kjøbenhavn; da vi ikke kunne vente Krig med nogen fremmed Magt, uden at det er en Sømagt og det en Sømagt, som vil være vor numerisk overlegen, er der ganske vist mest Sandfynlighed for, at dette Angreb vil blive rettet ved Hjælp af en Flaade alene mod Kjøbenhavn. Men der er tillige en Sandfynlighed eller nærliggende Mulighed for, at der kan blive fastet en Styrke iland paa Sjælland, som over Land kan rykke frem mod Kjøbenhavn for at bemægtige sig Byen. Det er med Hensyn til den østlige Dgruppens Forsvar disse to Eventualiteter, som vi maa have for Øie. Vi maa kunne forsvare Kjøbenhavn mod Søiden, og vi maa kunne forsvare Kjøbenhavn mod Landfiden. Dette fører til, at Kjøbenhavn maa besæftes mod begge Sider, medmindre vi ville gjøre hele Sjælland under Et til en Fæstning. Det har man jo nok fablet og talt om vilde være det Rette at betragte Sjælland, som om det var en Fæstning og forsvare det. Jeg kan dertil kun sige, at det forekommer mig at være en underlig Tale, samtidigt med at man paastaar, at et besæftet Kjøbenhavn mod Landfiden er en for stor Fæstning at forsvare, saa at ville paastaa, at vi nok kunne forsvare hele Sjælland, saa stort som det er. Jeg tror ikke, at det lader sig gjøre. Jeg ser ikke Mulighed for Andet, end at vi maa indskrænke Forsvaret til det Mindste, som det er absolut nødvendigt at forsvare, og det, som det er absolut nødvendigt at forsvare, bliver Kjøbenhavn. Der kommer saa det Spørgsmaal til: Men kan vi forsvare det, kan vi for det Første besætte Kjøbenhavn? Det maa være Gjenstand for Undersøgelse. Det er det, jeg tænker, man kunde komme til et Resultat om gennem Forhandlingerne i dette og det andet Thing. Der kommer saa det andet Spørgsmaal til: Kan vi skaffe Besætning til en saa stor Fæstning i Krig og i Fred? Der er ligeledes et Spørgsmaal, som ligger i første Række for os at maatte undersøge: Kunne vi skaffe Proviant til Fæstningen? Det er Altsammen Spørgsmaal, som blive at undersøge. Men viser det sig, at vi kunne bygge en Fæstning, at vi have Penge dertil, at vi kunne besætte Fæstningen, at vi have Folk dertil, at vi kunne proviantere Fæstningen, at vi kunne skaffe Maden ind i den, saa tror jeg ikke, at der er Noget, som tyder paa, at det vilde være at overanstrengte vore Kræfter at besætte Kjøbenhavn. Der er rigtignok blevet sagt mod Befæstningen af Kjøbenhavn, at vi ved at gribe til den stillede

os en umulig Opgave. Det er et stort Ord, men det kommer mig for, at det ikke er blevet bevist. At vi ved at besætte Kjøbenhavn og berede paatage os Forpligtelsen til at forsvare Kjøbenhavn, stille os meget store Opgaver, som ville koste store og meget tunge Offre af Nationen og ikke mindst af Kjøbenhavns Befolkning, skal jeg villigt indrømme; men at det er en „umulig Opgave“ — ja, det er en Paastand, for hvilken jeg ikke har hørt saa meget som Skygge af Bevis. Der bliver sagt, at, naar Kjøbenhavn er besættet, vil netop det, at den er besættet, være en Fristelse for en Stormagt til at besætte den, hvormod naar Kjøbenhavn ikke er besættet, vilde der ikke være nogen saadan Fristelse. Jeg kan ikke tro paa den Slags Resonnementer; det er ligesom naar en Mand skal passere gennem en Stov, der er fuld af Røvere, saa at raade ham til ikke at tage Vaaben med, thi Røverne kunde muligen tage hans Pistoler fra ham og skyde ham med; jeg tror, at enhver forstandig Mand, og i ethvert Fald enhver modig Mand, vil foretrække selv at tage sine Vaaben med, for at have dem til at værge sig med. Det er blevet hentydet til, at andre Stater ikke besætte deres Hovedstad eller deres store Stæder i det Hele. Dertil er der kun at sige: Ja, ganske vist er Berlin ikke besættet, men den er omgivet med 4 Fæstninger i ganske fort Afstand, der meget vel kunne gjælde for en Befæstning af Staden. Hvad Østerrigs Hovedstad angaar, ba er den beskyttet paa alle Sider af Fæstninger, og saaledes vil man kunne gennemgaa de større Staters Hovedstæder. De ere for en stor Del beskyttede ved Fæstninger, som vel ikke ligge umiddelbart opad Forstæderne til dem, men ligesuldt ligge mellem Tjenden og Grændsen. Danmark er den eneste Stat i Europa, saavidt jeg veed, hvis Hovedstad ligger umiddelbart paa Grændsen, saa nær ved denne, at man herfra kan se fremmed Land. Denne enesteaaende Omstændighed medfører en ganske særegen Nødvendighed, ganske særegne Forhold, som tilstrækkelig forklare, forekommer det mig, at Kjøbenhavn kan i højere Grad end saa mange andre store Stæder — trænge til en Befæstning, naar man ikke vil løbe den Risiko, at den bliver besat og dermed Landets Modstandskraft brudt med det Samme. Et Land som Rusland, for at nævne et Exempel, kan godt undvære Fæstninger; trues det med et Angreb, eller føres der virkelig et Angreb imod det, og dets Hær bliver slaaet, saa har denne Plads for sig til at kunne trække sig tilbage; den kan trække sig tilbage fra Polen til Smolensk og videre til Moskva, og er det ikke tilstrækkeligt, er der endnu Plads bag ved til Kasan og videre. I et Land derimod, hvor de største Dimensioner ere 14 Mil eller saa, er der ikke megen Mulighed for at